

Saksmappe: 2023/1432
Sakshandsamar: SSH
Dato: 24.04.2025

SAKSFRAMLEGG

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Formannskap	
	Kommunestyret	

Realisering av nye hybelbygg - Hovden skigymnas

Kommunedirektøren si tilråding:

Kommunestyret sluttar seg prinsippa som ligg i saksutgreiinga vedrørende investering og drift med etablering av nye hybelbygg for Hovden Skigymnas.

Ein legg til grunn at det er pårekneleg med monaleg delfinansiering frå Agder fylkeskommune.

Kommunestyret godkjenner avtale med Agder fylkeskommune vedlagt saka.

Kommunen sitt investeringsbidrag på kr. 20 millionar blir finansiert frå næringsfondet. I tillegg kjem årleg løyving til Agder fylkeskommune til inndekking tilsvarande lånefinansieringa av 65 millionar fordelt over 30 år .

Drift av hybelbygg skal basere seg mest mogleg på sjølvkostprinsipp, men med driftsbidrag frå kommunen. Ved auke i driftskostnadar av hybelbygg må ein finne inndekking gjennom omprioritering innafor næringsramma og generell drift. Dette blir konkretisert og innarbeidd i budsjettdrøfting for 2026.

Saksutgreiing

Samandrag/ konklusjon

Bykle kommune og Agder fylkeskommune har over tid samarbeidd for å realisere nye hybelbygg ved Setesdal vidaregåande skule avdeling Hovden (SVG) / Hovden skigymnas (HSG). Fylkeskommunen har signalisert stor vilje til å medverke til etablering av nye hybelbygg. Ein har og lagt til grunn at styret i Hovden skigymnas så tydeleg har signalisert tydinga av tidsmessig anlegg for å kunne utvikle skulen framover.

Skulen har i dag 68 elevar med 7,3 årsverk på HSG og 11 årsverk på SVGS. HSG/SVGS er såleis viktig som arbeidsplass, undervisningsstad og skulemiljø. Dei skaper og gode ambassadørar og omdømmebygging av lokalsamfunnet Bykle/Hovden.

Kommunedirektøren har vurdert moglegheiter og utfordringer ved ei ev så tung satsing på kort og lang sikt – og med særleg fokus på verknadane og det økonomiske handlingsromet som følgjer av å investere tungt i dette.

Bakgrunn for saka

Kommunestyret handsama sak 49/2023 søknad om støtte til forprosjekt/ skisseprosjekt for nye hybelbygg til Hovden Skigymnas. Det vart løyvd kr. 750.000 til arbeidet med inndekking frå næringsramma. Det vart lagt inn at gruppa skulle legge fram sitt arbeid med tanke på budsjettdrøfting for 2024.

I etterkant vart det oppretta ei arbeidsgruppe med:

- Arild Eielsen - styreleiar i Hovden skigymnas,
- Eivind Buckner – styremedlem Hovden skigymnas
- Micke Pålsson – dagleg leiar Hovden skigymnas
- Jens Petter Rød - rektor Setesdal vidaregåande skule
- Geir Gjeruldsen - Agder fylkeskommune
- Signe Sollien Haugå - Bykle kommune.

I skisseprosjektet har ein nytta Basis arkitekter til å bistå gruppa i høve bygningsmessige vurderingar og løysingar. Skisseprosjektet har halde seg innanfor ramma.

Eivind Buckner har leia og koordinert prosjektgruppa sitt arbeid.

Etter at skisseprosjektet vart lagt fram for kommunestyret har det vore samarbeid med Agder fylkeskommune om mogleg realisering. Ola Olsbu i Agder fylkeskommune har utarbeidd forslag til avtaleverk og avklåring av mva-refusjon på gitte føresetnadar om fylkeskommunalt eigarskap til bygg i minst 10 år mv. (Skatteetaten har avgitt førehandsuttale vedrørende mva – denne påreknar ein blir fornya).

Formelt grunnlag

Samarbeidsavtale Agder fylkeskommune – Bykle kommune 2023- 2026. Samarbeidsavtala trekker fram prioriterte område der partane skal gjere ein ekstra innsats. Utdrag frå avtalen vedrørende utdanning og levekår;

Kommunen og fylkeskommunen har eit felles ansvar for det 13-årige skuleløpet.

Partane skal særskilt samarbeide om:

- Vidareutvikling av Hovden skigymnas, v/Setesdal vidaregåande skule
- Butilbod og elevar sine behov i eit 24/7 perspektiv

Samarbeidsområda skal konkretiserast. Eventuelle økonomiske forpliktingar skal skildrast nærare og ev avklårast gjennom eigne vedtak.

Kommunestyret avgjer saka på vegne av Bykle kommune. (Fylkestinget avgjer saka på vegne av Agder fylkeskommune.)

Vurderingar og konsekvensar

Skisseprosjekt – romprogram/ arealbehov – ambisjonsnivå elevtal

Hovden skigymnas har ambisjonar om vesentleg auke av elevtal i åra som kjem (auke frå dagens 60 elevar).

Det nye styret arbeider med strategisk utvikling av verksemda og linetilboda. Som ledd i

utviklingsarbeidet har ein sett det som viktig med tidsmessige og attraktive anlegg for elevane i skuleog fritid, utover undervisningsopplegg og linetilboda. Det vil vere viktig for å tiltrekke seg nye og fleire elevar framover.

Nye hybelbygg og fellesbygg med kantine, tilsyn, og fokus på fellesskap er et viktig bidrag for å gjere Hovden Skigymnas til ein meir attraktiv skule som mange vil ønskje å søkje seg til. I den samanheng er det viktig at også foreldre/føresette opplev tilbodet som godt og trygt, - og med gode butilhøve for ungdommane.

Styret har og peika på at «konkurrerende» skigymnas har moderne fasilitetar og betre tilbod – og at det vil vere vanskeleg å selje inn skulen for potensielle søkjarar med dagens standard på bygg mv. framover.

Eit attraktivt skigymnas er slik sett også eit verkemiddel for å styrke Bykle og Hovden som ski- og vintersportsstad i nasjonal samanheng.

For kommunen og regionen er Hovden skigymnas både ein viktig undervisningsstad og skulemiljø, ein verdfull arbeidsplass og ein base for å utvikle gode ambassadørar og drive omdømebygging med fornøgde elevar i konkurransar framover.

Lokalisering av nye hybelbygg og fellesbygg

Prosjektgruppa hadde ved oppstart av arbeidet synfaring på 6 ulike område i og rundt Hovden med naudsynt storleik, 4-6 daa. Vurderingane av desse i innleiande fase baserte seg m.a. på kriteria som nærleik til skule/grendehus og andre aktivitetsanlegg, nærleik til sentrum – daglegvare / busstransport (til og frå Hovden), tilgjenge til løyper mv.

Prosjektgruppa har sett nærare på 3 tomtealternativ som er sentrumsnære. Tomter i Otravegen og ei i Skulevegen på Hovden (sjå vedlegg). Tomtene i Otravegen er regulert til konsentrert fritidsbustader (3 etg.), og tomta i Skulevegen er regulert til konsentrert bustadføremål (3 etg.).

Ei av tomtene i Otravegen er i kommunalt eige, den andre i Otravegen er eigd av AS Sætersdalen / Bykle og Hovden næringsutvikling. Tomta i Skulevegen er eigd av private, Uleberg og Lidtveit. Arkitekten har hjelpt arbeidsgruppa med modellering av bygningar og innpassing av hybelbygg og fellesbygg på alle dei tre tomtene. Tomtene i Otravegen syner seg å vere i minste laget for ønskja tal hybelbygg og krav til parkering / utomhusanlegg. Tomta i Skulevegen er den einaste som har areal for ev utviding av tal hybelbygg opp til 100 elevar. Ein konkluderte difor med at tomta i Skulevegen var best eigna ut frå storleik. Prosjektgruppa vurderer i tillegg at denne tomta har best plassering med tanke på synergjar og nærheit til skule og ulike idrettsfasilitetar.

Prosjektgruppa tilrår difor at ein utviklar nye hybelbygg og fellesbygg på tomt i Skulevegen på Hovden.

Grensegang mellom fylkeskommunal og kommunal drift av skule og anlegg i dag:

Agder fylkeskommune dekkjer kostnadane til drifta ved Setesdal vidaregåande skule på Hovden, medan kommunen årleg yter støtte til tilboda som ligg under Hovden Skigymnas.

Skigymnaset er i symbiose med, men formelt ikkje del av den offentlege vidaregåande skulen, og Fylkeskommunen har følgeleg ikkje internattilbod på Hovden.

Konseptide

Prosjektgruppa har hatt sideblikk på tilrådingar frå skuleleiinga i høve ønskje som kan understøtte eit positivt psykososialt miljø og trivsel for elevane.

Ein har og fokusert på at det er ungdommar frå 16 år og oppover som går på skulen, og at det er viktig

å tenkje tilsyn og trygge rammer, kosthald og fellesskap. Ein ser at kosthald og kantine er sentralt, likeins tilsyn / nattevakt for å gi elevar og føresette tryggheit for ro og orden. - Det er og henta røynslar frå andre skigymnas / idrettslinar med hybelbygg /internat som understøtter behovet for kantine/nattevakt til denne aldersgruppa.

Skisseprosjektet legg opp til fleire hybelbygg og eit fellesbygg. Utomhusareala er tenkt med nokre soner for ute-opphald og aktivitet. –Ein legg til grunn avgrensa trong for parkeringsplassar – då det berre er 3.års-elevar som er over 18 år – vanlegvis. Skisseprosjektet legg opp til 20 p-plassar på tomte.

Det er gjennomført ei enkel undersøking blant elevar og tilsette for å få innspel – og ein har fått synspunkt på ønske om utstyrsbod/vask- og turkerom osb. Innspel/ ønske om treningsfasilitetar er ikkje imøtekomme – men tenkt løyst ved bruk av det som finst i dag ved skulen, badeland osb. Skisseprosjekt hybelbygg og felleshus - kostnadsoverslag

Prosjektgruppa sitt forslag der ein har utforma eit standardisert hybelbygg med 10 hyblar pr hus slik at framtidige utvidingar kan skje på kostnadseffektiv måte. P.t er det teikna ut plass til 10 hybelbygg (100 elevar), men kalkylen som blir lagt fram i saka legg til grunn 7 hybelbygg (70 elevar) Arkitekten har utforma plan/ romløyningar i samråd med prosjektgruppa. Ein har lagt til grunn 2. etasjar på både fellesbygg og hybelbygg Ein hybel i kvart hus er universelt tilrettelagt, slik at alle skal kunne gå på skulen og bu på hybelbygga, uavhengig av om dei har funksjonsnedsettingar. Fellesbygget inneheld også smørebodar, kontor og mingleareal/fellesareal til elevane, dimensjonert for 100 elevar.

Samla areal hybelhus; 2000 m² BRA (7 hybelhus).
Kvar hybel utgjer 14 m² inkludert bad. Resten av hybelbygg utgjer fellesareal.
Fellesbygget er på 640 m² BRA.

Byggjekostnadar baserer seg på erfaringstal frå liknande relevante byggeprosjekt i den seinare tid (herunder også Røyrvikåsen) når det gjeld hybelbygg. Fellesbygget baserer seg på erfaringstal frå samanliknbare bygg i fylkeskommunal regi. Estimert byggjekostnadar er 1,430 millionar pr hybel eller 14,3 millionar pr hybelhus (nov. 2023), Felleshuset er kostnadsrekna til 23,6 millionar.

I tillegg kjem kostnader til prosjektering, planlegging, VA-avgifter tilkopling, arkeologiske undersøkingar, kostnader til utomhusanlegg/parkering, grunnnerv og prosjektleiing/byggeleiing og noko uføresett. Dette er tilleggskostnader som må dekkast av Bykle kommune, og som kjem i tillegg til dei 20 mill. kr. pluss renter og avdrag. Truleg kjem dette til å koste kring fem mill. kr.

Samla kostnadar for 7 hybelhus (dagens elevtal og ei viss auke) og felleshuset vart rekna til 99, 86 millionar frå prosjektgruppa (nov.2023). Desse tala må prisjusterast i høve indeks.

Dersom elevtalet aukar vesentleg er det utvidingsmoglegheiter for ytterlegare 2 hybelhus (20 hyblar)

Eigedomstilhøve - arealbehov og grunnnerv

Den utpeikte tomte er eigd av Uleberg og Lidtveit. For teigen som ligg til Uleberg ligg det føre utkast til grunnnerv og makebytte som inkluderer teigen – og areal til snøopplag inn mot parkeringa bak Fjellgardstun. På teigen som ligg til Lidtveit er det innleia forhandlingar, og eigar er orientert om pågåande skisseprosjekt og ønskja om ev å erverve grunn til dette.

Kostnadar til grunnnerv følger av sak PS 12/25 (Uleberg sin eigedom og makeskifte med fleire eigedomar) og sak PS 29/25 – godkjente vilkår for grunnnerv (Lidtveit sin eigedom). Kommunestyret

har godkjent kjøpet av den største egedomen tilhøyrande Uleberg og prosessen med grunnervervet er godt i gang. I sistnemnte sak skal kommunestyret godkjenne kjøp – nettokostnad grunn hybelhustomt om lag kr. 400.000). Ordførar og kommunedirektør får fullmakt til å forhandle avtale om grunnavståing med rørte grunneigarar.

Reguleringsendring og kulturminneundersøkingar

Det aktuelle byggeområdet er regulert til bustadføre mål. I føresegnene ligg det rekkefølgekrav om at før utbygging må det vere gjennomført arkeologiske undersøkingar. Administrasjonen har meldt inn ønske om slik undersøking – med atterhald om tilslutnad frå kommunestyret om å gå vidare med prosjektet. Arkeologiske undersøkingar er finansierte igjennom tidlegare kommunestyrevedtak.

Før igangsetting må det ligg føre godkjent reguleringsendringar på teigen. Ein føreset og at det er gjort arkeologiske undersøkingar og frigjering av kulturminna på tomta.

Andre relaterte tilhøve snøopplag og trafo mv.

Det vil og vere trong for sikring av areal til ny trafo og snøopplag for prosjektet - sett i samband med utviding av ladestasjonsutbygginga på tilliggjande område (parkering bak Fjellgardstun).

Hybelbygg / internat – utleigebygg / eigarskap og mva-refusjon.

Ein har lagt til grunn at Agder fylkeskommune som blir eigar og byggherre. Det utløyser mva-refusjon. Fylkeskommunen sitt anslag for samla utbyggingskostnader (2024-tal) er på 140 millionar,- eks mva 105 millionar. Ein legg denne til grunn vidare i saka.

Ein legg til grunn at det blir ei stegvis utbygging i takt med auke i elevtal.

- Første byggetrinn omfattar fellesbygg og hyblar til dagens elevtal – dvs ca 70 hyblar (hybelbygg)
- Andre byggetrinn omfattar høve til å bygge ytterlegare 3 hybelbygg (30 hyblar) ved vesentleg auke av elevtal ved skulen. Det er verdt å minne om at dette vil medføre ei ekstra bevilgning i framtida.

Nye bygg vil venteleg krevje mindre vedlikehald dei første åra enn det ein har på dei eldre hyblane. (Noverande hybelhus er overdrege til Bykle Hovden Næringsutvikling som del av finansieringa av nytt badeland. Dei gamle hyblane vil bli fasa ut i takt med bygging av nye. BNU tenkjer å renovere desse for sal eller utleige som bustader.)

Kostnader til finansiering av bygg

Fylkeskommunen sin modell for årlege driftskostnader inkluderar årlege avsetningar for større utgifter/vedlikehald. Kostnadsutrekninga er basert på NS3453 – livssykluskostnader for byggverk. I oppsettet på kostnader til investering ligg og estimerte årlege driftskostnader til sjølve bygga inkludert avsetningar til vedlikehald (Forvaltning, drift og vedlikehald – FDV) . For felleshuset er FDV-kostnadane estimerte til 1 million pr år, og for 5 hybelbygg kr 1,6 millionar pr år – samla 2,7 millionar pr. år.

Dersom ein legg til grunn at både fylkeskommunen og kommunen går inn med 20 millionar kvar og at resten blir finansierte gjennom låneopptak i regi av fylkeskommunen er det dette beløpet som blir til nedbetaling fordelt over 30 år frå kommunen si side – som årleg tilskott frå kommunen. Storleik på pårekeleg bidrag ved lånebeløp på 65 millionar gir avdrag på 2,2 mill. pr år med rente 5 % - Dette tilsvarar samla rente 3,25 millionar første år. Lån / nedbetalingsmodell vil bli avklåra nærare i lag med Fylkeskommunen. Renter og avdrag må gå av næringsfondet.

Inndekking drift - bemanning av hybelbygg og fellesbygg:

Elevbetaling – hybel andre vidaregåande skular i Agder:

[Elevar ved internatet på Hornnes](#) betaler kr. 3.200 pr måned. Dett er utan kost, men med internett og straum. (Der deler 6 elevar kjøkken, to toalett og to dusjar på gangen, og vask på kvart rom). "

Ved [Holt vidaregåande skole](#) tilbyr dei kost og losji. Husleiga er 6.300 pr måned.

[Dagens hybeltilbod på Hovden](#) koster kr. 6000 pr måned, det inkluderar hybeltilsyn, straum, internett, tv og middagstilbod måndag-torsdag i skuleveker.

[Sirdal kommune drifter elevheimen](#) knytt til den vidaregåande skolen. Elevane får servert frukost, kan smøre nistepakke, og får servert middag og kveldsmat mandag til torsdag kvar veke. I 2024 betalte dei kr. 5.600 pr. måned for dette tilbodet. Det er i tillegg egne satsar for kjøp av måltider, betaling for gjester m.m. også. Pris for å bu på elevheimen ligg litt over det ein får i bortebruarstipend.

Det er vanskeleg å samanlikne pris basert på at internatbygg med ulik standard og alder.

Nye bygg legg opp til at det blir drift av elevheim (kjøkken/nattevakt osv) og økonomi knytt til dette. Ein føreset at hybelbygg-drifta må føregå mest mogleg etter sjølvkostprinsipp, men vurderer at det likevel vil vere trong for årleg støtte frå HSG/kommunen. I lag med Agder fylkeskommune har ein avklåra at kostnader til dette må berast av elevbetaling og med bidrag frå kommunen gjennom årlege driftstilskott til huseigar .

Vurderingar og konsekvensar

Hovden Skigymnas er ein viktig aktør som understøttar Hovden som ski – og vintersportsstad.

Aktive utøvarar bidreg til destinasjonsutviklinga gjennom å nyttegjere seg fasilitetane og profilere staden. Elevar frå skulen på ulike nasjonale idrettsarrangement er gode ambassadørar for kommunen. Tilsette og elevar er også viktige i lokalsamfunnet. Ved å satse på utvikling av skulen tryggjar ein både skuletilbodet for lokale ungdomar, og understøtter eit godt miljø for tilreisande og heimehøyrande i kommunen. - Ein har og døme på at tidlegare elevar søker seg tilbake til Hovden etter end utdanning. Det kan såleis også vere ei langsiktig investering i høve til rekruttering til lokalt arbeidsliv – og auka tilflytting dersom ein får fleire elevar som får gode opplevingar dei åra dei går på vidaregåande skule i kommunen. Verksemda er også ein viktig arbeidsplass med såkalla kompetansearbeidsplassar. Ved auka elevtal – vil ein og få auke i tal tilsette, som igjen kan gi auka tilflytting og folketal

Kommunedirektøren vurderer samstundes at ei så stor samla satsing på Hovden Skigymnas vil redusere det økonomiske handlingsrommet for kommunen både på kort og lang sikt. Dette må vurderast opp mot andre prosjekt og investeringar. Samstundes ser ein at det viktig investering i bustad-attraktivitet og utvikling lokalt, med eit ungt skulemiljø og å satse på ungdom og utdanning.

Kommunedirektøren stør arbeidsgruppa sine tilrådingar om lokalisering av framtidige bygg, romprogram og forslag til løysing med hyblar og fellesbygg med kantine og nattevakt. Ein vurderer dette er meir føremålstenleg for ungdomar som bur borte frå heimen i ung alder.

Kommunedirektøren ser framlagt skisseprosjekt som realistisk med tanke på kostnader. Ein legg til grunn at det er pårekneleg med monaleg delfinansiering frå Agder fylkeskommune gjennom regionalutviklingsmidlar / konsesjonskraft. Kalkylen som blir lagt fram i saka omfattar 7 hybelbygg (70 elevar) og fellesbygget, og at dette blir bygd først.

Ein påpeiker også at dersom ein ikkje vel å gå inn for bygging av nye hybelbygg må kommunen alternativt pårekne vesentlege kostandar til investering og oppgradering av noverande hybelbygg i åra som kjem.

Ein vurderer også at fylkeskommunen sin invitasjon til å stå som byggherre og slik sikre mva-refusjon og forslag til avtaleverk for investeringsbidrag er eit godt utgangspunkt for å kunne ta stilling til prosjektet.

Med dette som utgangspunkt tilrår kommunedirektøren at kommunestyret sluttar seg prinsippa som ligg i saksutgreiinga vedrørande investering og drift med etablering av nye hybelbygg for Hovden Skigymnas, og framlagt avtaleverk og finansieringsløyningar.

Dersom revidert kostnadskalkyle fråvik vesentleg estimerte kostnadar korrigert for prisveksten og slik at finansieringa må drøftast på nytt vil saka bli lagt fram for kommunestyret på nytt.

Ein legg også til grunn at anbodsgrunnlaget har atterhald om ny handsaming dersom tilboda går utover finansieringsramma.

Tilhøve til kommuneplanen

Ei vidare satsing på Hovden skigymnas vil venteleg understøtte satsingsområdet : sentrums- og destinasjonsutvikling i nyleg vedteken kommuneplan.

Bykle,

Kommunedirektør

Vedlegg:

- 1 Samarbeidsavtale AFK _ Bykle Internat på Hovden versjon 11.10
- 2 Finansieringsavtale Bykle ver 11.10.24
- 3 231116 Presentasjon HSG prosjekt nye hybelbygg.pptx
- 4 Førehandsuttale Skatteetaten

Melding om vedtak blir sendt til:

AGDER
fylkeskommune

SAMARBEIDSAVTALE

Realisering av internat på Hovden

mellom

Agder fylkeskommune (org.nr. 921 707 134)

og

Bykle kommune (org.nr. 958 814 968)

AGDER
fylkeskommune

1. Partene

Det er i dag inngått avtale om samarbeid («Avtalen») vedrørende planlegging og bygging av nytt internatbygg knyttet til Setesdal videregående skole avd Hovden og etablering av en driftsmodell for driften av internatbygget («Prosjektet»). Avtalen er inngått mellom:

Kontraktspart: Agder Fylkeskommune («AFK»)

Organisasjonsnummer: 921 707 134

Kontaktperson:

Telefon:

E-post:

Kontaktperson:

Telefon:

E-post:

Kontraktspart: Bykle kommune («BK»)

Organisasjonsnummer: 958 814 968

Kontaktperson:

Telefon:

E-post:

AFK og BK er i fellesskap omtalt som Partene.

BKs kontaktperson representerer og rapporterer inn i egen organisasjon.

2. Bakgrunnen for avtalen

Avtalen har sin bakgrunn i arbeid som skal utføres med planlegging og bygging av nytt internatbygg knyttet til Setesdal videregående skole avd Hovden og etablering av en driftsmodell for driften av internatbygget. Bakgrunnen for partenes engasjement er ønsket om å videreutvikle et attraktivt skoletilbud i kommunen og at det vil gi positive ringvirkninger for kommunen i form av bosetting og attraktive arbeidsplasser.

Det er et felles mål at Prosjektet gjennomføres med høye miljø- og klimakrav samt god og tilpasset arkitektur med kostnadseffektive løsninger for byggets levetid.

3. Ansvarsfordeling

3.1. Innledning

AFK er byggherre og prosjekteier, og har alt praktisk ansvar for gjennomføringen, i tillegg til ansvar for risiko i alle faser av Prosjektet. Dette innebærer blant annet at AFK pålegges å overholde alle pliktene som tillegges byggherren etter Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser, Byggherreforskriften. AFK har videre ansvaret for at kontraktsarbeidene blir utført i samsvar med godkjente byggeplaner og entreprisekontrakten for øvrig.

AFK opptrer som byggherre og eier av internatbygget. Investeringskostnadene dekkes og finansieres etter en egen avtale (se finansieringsavtale i vedlegg 1). AFK skal stå for driften av anlegget. Det skal inngås egen avtale om hvordan kostnadene til driften skal dekkes. Det legges til grunn for avtalen at BK sitt driftstilskudd skal dekke netto driftskostnader.

Alle praktiske detaljer for Prosjektet og entrepreiutlysningen blir definert i en egen samarbeidsavtale mellom partene.

Det er 18. juni 2024 innhentet en bindende forhåndsuttalelse fra Skatteetaten. Forhåndsuttalelsen avklarer følgende:

Agder fylkeskommune vil ha kompensasjonsrett for inngående merverdiavgift på kostnader til oppføring og drift av internatdelen ved Setesdal videregående skole, jf. Kompensasjonsloven §4 første ledd.

Tilskudd fra Bykle kommune til oppføring og drift av internatet vil ikke representere vederlag for avgiftspliktig omsetning fra Agder fylkeskommune, jf. Merverdiavgiftsloven §3-1 første ledd.

Partene legger forhåndsuttalelsen med dens anbefalinger til grunn for det videre samarbeidet og AFK vil påberope denne så snart det er tatt endelig stilling til hvordan Prosjektet skal gjennomføres.

3.2. Tomt

BK overdrar ferdig regulert råtomt til fylkeskommunen uten kostnader for AFK. Offentlig kostnader knyttet til overføringer belastes i sin helhet Prosjektet.

3.3. Organisering

AFK gjennomfører Prosjektet som et ordinært prosjekt med egne avklarte roller i tråd med fylkeskommunens prosjektrammeverk. Det etableres en egen prosjektgruppe for planlegging og gjennomføring av Prosjektet. BK inngår som deltaker i prosjektgruppen.

Det etableres en egen styringsgruppe med representanter fra AFK og BK. Hver av partene oppnevner 2 representanter. Det utarbeides en egen prosjektbeskrivelse som avklarer roller, ansvar og myndighet for prosjekteier, prosjektleder og styringsgruppe.

3.4. Fremdrift

Når formell avtale er godkjent, samt avtaler for finansiering og drift, etableres prosjektgruppe og styringsgruppe som tar Prosjektet videre. Det skal legges opp til en ambisiøs men realistisk fremdriftsplan.

3.5. Behandling

Avtalen legges frem for behandling i relevante råd og utvalg hos partene og godkjennes til slutt i fylkesting og kommunestyre.

4. Kostnadsdeling og finansiering

4.1. Overordnet ansvar for fordeling av kostnader

Per oktober 2024 har Prosjektet et samlet prosjektramme på .... mill. kr inkl. mva.

AFK tar et samlet ansvar for å finansiere Prosjektet. Det legges til grunn at AFKs andel av investeringskostnadene utgjør XX mill. kroner.

Resten av Prosjektet finansieres med låneopptak og/eller andre midler som gis i anleggsbidrag/tilskudd fra BK. Det inngås egen avtale mellom partene som regulerer finansieringen. AFK bærer kostnadene til egen prosjekt- og byggeledelse fra egen organisasjon. Øvrig innleid prosjekteringsbistand belastes Prosjektet.

Foreløpig økonomisk ramme knyttet til finansieringsbehov: .....

Vedlegg: Finansieringsavtale (anleggsbidragsavtale) datert XX

4.2. Tilskudd til drift

BK skal gi tilskudd til drift av internatet. Det utarbeides en egen matrise som regulerer fordelingen av størrelsen på driftstilskuddet mellom Partene, hvor det tas utgangspunkt i ekstraavgifter utover elevbetaling.

5. Erklæringer og signatur

AFK bekrefter kjennskap til de plikter som følger av denne Avtalen, og vil utføre disse på BKs vegne.

BK bekrefter kjennskap til de plikter og rettigheter som overføres til AFK i henhold til denne Avtalen.

....., ...

AGDER
fylkeskommune

Sted

Dato

Agder fylkeskommune

Bykle kommune

AGDER
fylkeskommune

FINANSIERINGSAVTALE

Realisering av internat på Hovden

mellom

Agder fylkeskommune (org.nr. 921 707 134)

og

Bykle kommune (org.nr. 958 814 968)

AGDER
fylkeskommune

1. Partene

Det er i dag inngått avtale om samarbeid («Avtalen») vedrørende planlegging og bygging av nytt internatbygg knyttet til Setesdal videregående skole avdeling Hovden og etablering av en driftsmodell for driften av internatbygget («Prosjektet»). Avtalen er inngått mellom:

Kontraktspart: Agder Fylkeskommune («AFK»)

Organisasjonsnummer: 921 707 134

Kontaktperson:

Telefon:

E-post:

Kontaktperson:

Telefon:

E-post:

Kontraktspart: Bykle kommune («BK»)

Organisasjonsnummer: 958 814 968

Kontaktperson:

Telefon:

E-post:

AFK og BK er i fellesskap omtalt som Partene.

BKs kontaktperson representerer og rapporterer inn i egen organisasjon.

2. Bakgrunnen for avtalen

Avtalen har sin bakgrunn i arbeid som skal utføres med planlegging og bygging av nytt internatbygg knyttet til Setesdal videregående skole avdeling Hovden og etablering av en driftsmodell for driften av internatbygget. Bakgrunnen for partenes engasjement er ønsket om å videreutvikle et attraktivt skoletilbud i kommunen og at det vil gi positive ringvirkninger for kommunen i form av bosetting og attraktive arbeidsplasser.

Det er et felles mål at Prosjektet gjennomføres med høye miljø- og klimakrav samt god og tilpasset arkitektur med kostnadseffektive løsninger for byggets levetid.

Alle praktiske detaljer for Prosjektet blir definert i en egen samarbeidsavtale mellom Partene.

Før fylkeskommunen lyser prosjektet ut på anbud skal kommunen ha gitt aksept for finansieringsavtalen gjennom eget politisk vedtak i kommunestyret.

4. Informasjonsplikt

Det er gjennomført møter med kommunen der fylkeskommunen har informert kommunen om innhold og forpliktelser knyttet til avtalen.

5. Gjennomføring

Prosjektet gjennomføres som et ordinært fylkesvegprosjekt, med fylkeskommunen som byggherre. Det inngås egen samarbeidsavtale for gjennomføring og organisering av prosjektet.

6. Finansiering av prosjektet

AFK tar et samlet ansvar for å finansiere Prosjektet. Låneavtalen har en øvre ramme på ..... mill. kroner og har 30 års avdragstid.

Kommunen har ønsket å inngå avtale om **fastrente / flytende rente**.

Lånerammen til prosjektet er basert på et foreløpig kostnadsoverslag, som vil bli oppdatert når prosjektet er byggeplanlagt. Lånerammen inkluderer 15 prosent påslag som usikkerhet.

Fylkeskommunen er ansvarlig for å ta opp lån til prosjektet til **fast/flytende** rente og avbetalingstid på **xx** år (maks. 30 år).

Avdrag belastes årlig med **1/xx-del** av lånebeløpet.

Frem til låneopptak skjer vil kommunen bli belastet med gjennomsnittlig 3 MND NIBOR rente pluss 60 rentepunkter – dette tilsvarer Kommunalbankens løpende lånerente. Oppstarten av rentebelastning skjer på det tidspunkt fylkeskommunen blir fakturert fra eksterne leverandører leveranser i prosjektet. Det legges opp til månedlig avregning, med oppsummert fakturering med forfall 15. desember. Det formelle låneopptaket foretas når partene er enige om endelig sluttoppgjør.

De årlige tilskuddet betales ved utgangen av hvert år i avtaleperioden.

Forfall på innbetalingen vil være 15. desember hvert år.

AGDER
fylkeskommune

Resten av Prosjektet finansieres med låneopptak og/eller andre midler som gis i anleggsbidrag/tilskudd fra BK. Det inngås egen avtale mellom partene som regulerer finansieringen. AFK bærer kostnadene til egen prosjekt- og byggeledelse fra egen organisasjon. Øvrig innleid prosjekteringsbistand belastes Prosjektet.

7. Ved behov for ekstra finansiering

Kommunen er ansvarlig dersom lånerammen ikke er tilstrekkelig. Dette kan løses ved at det inngås en ny finansieringsavtale for finansieringsbehovet eller at det gis et direkte tilskudd fra kommunen.

8. Underskrifter

Begge parter bekrefter herved kjennskap til plikter og rettigheter angitt i denne avtalen.

Kristiansand, ...

Agder fylkeskommune

Bykle kommune

Nye hybelbygg Hovden Skigymnas

Skisseprosjekt november 23

Samarbeidsavtale Agder fylkeskommune – Bykle kommune 2023- 2026

Samarbeidsavtala trekker fram prioriterte område der partane skal gjere ein ekstra innsats. Utdrag frå avtalen vedrørande utdanning og levekår; Kommunen og fylkeskommunen har eit felles ansvar for det 13-årige skuleløpet. Partane skal særskilt samarbeide om:

- Vidareutvikling av Hovden skigymnas, v/Setesdal vidaregåande skule
- Butilbod og elevar sine behov i eit 24/7 perspektiv

Prosjektgruppe nye hybelbygg

Arild Eielsen	(styreleder HSG)
Micke Pålson	(DL Hovden Skigymnas)
Jens Petter Røed	(Rektor Setesdal Vidergående skole)
Geir Gjeruldsen	(Agder fylkeskommune)
Eivind Buckner	(styremedlem HSG – leder av prosjektgruppen)
Signe Sollien Haugå	(Bykle kommune)

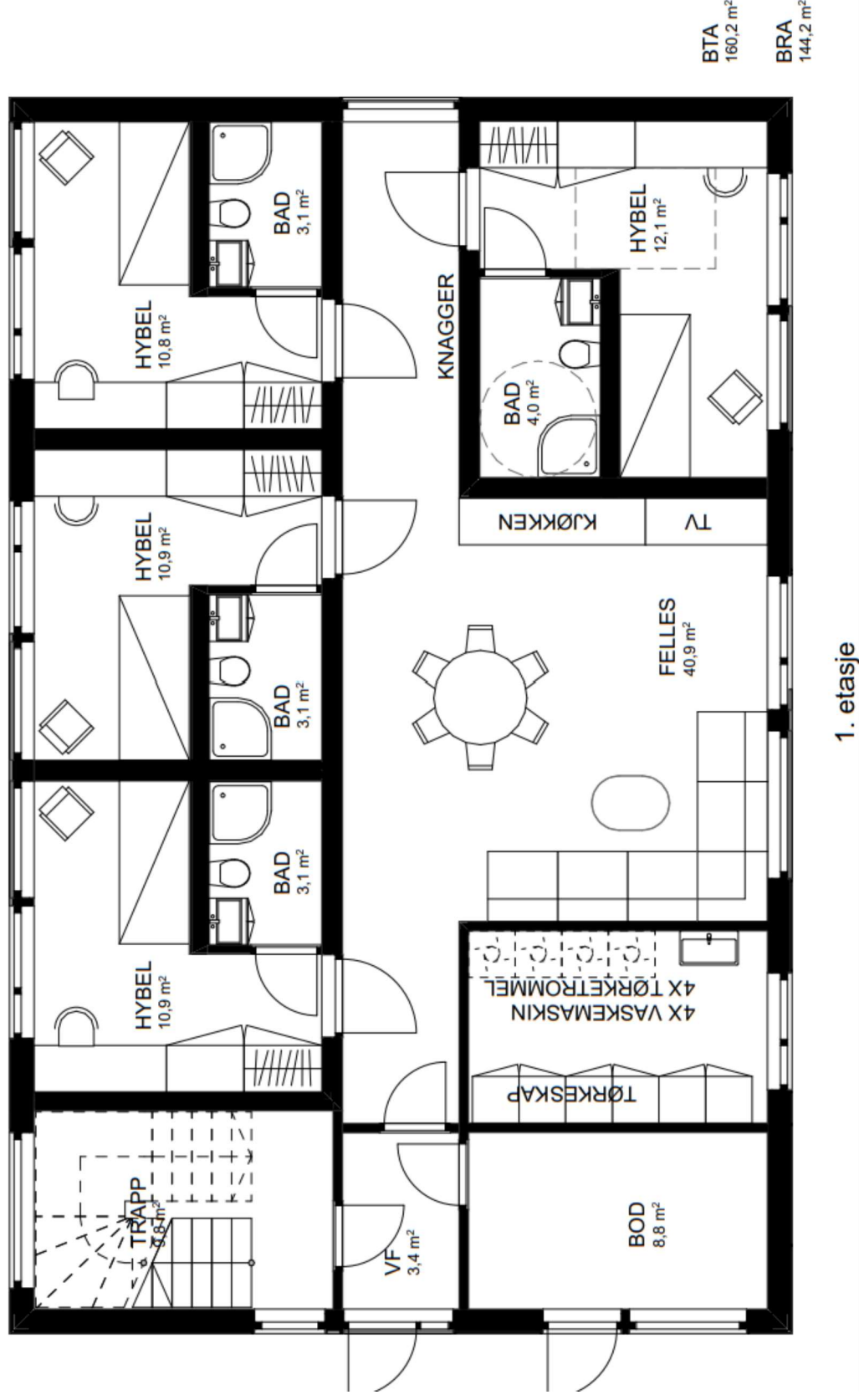
- 10 elever/hybler pr. bygg (standardisert – 320 kvm)
- 14 kvm pr. hybel
- Utg.pkt. 7 bygg realiseres nå
- Plass til 10 hybelbygg
- Felleshus – kantine, opphold, smørebod, husmor, nattevakt etc. 640 kvm

HSG
hovedskigymnasno

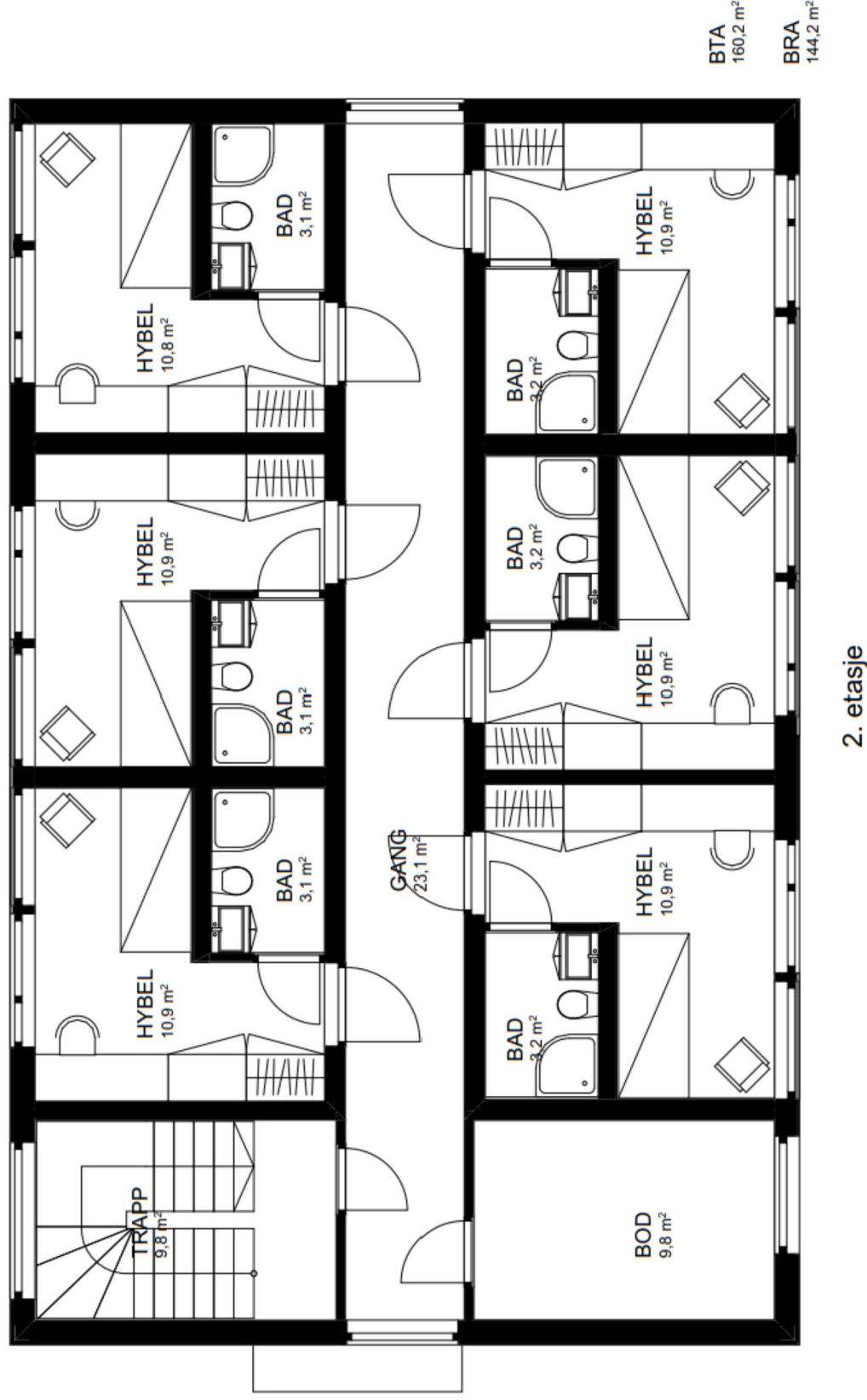

BYKLE
KOMMUNE

Hybelbygg 1 etg.

Hybelbygg 2 etg.

[illegible]

Hybelbygg

Felleshus

Skisseprosjektet – rammer

- Ungdommer fra 16 år og oppover
- Viktig med gode/trygge rammer
- Kosthold og kantine sentralt
- Behov for tilsyn/nattevakt
- Like viktig å tilfredsstille foreldrene som elevene
- 60 elever i dag – dimensjoneres for 70 med mulighet for utvidelse
- Mål om 90 elever
- Ny strategi i HSG under utarbeidelse – Norges beste skigymnas - tilbud til lokale elever
- Foreløpig utg.pkt om Bykle kommune som byggherre
- HSG viktig aktør som understøtter Hovden som ski og vintersportssted
- Aktive elever bidra til destinasjonsutviklingen
- Ansatte og elever er viktige i lokalsamfunnet
- Fylkeskommunen (skoleeier) som regional utviklingsaktør i Setesdal

Skisseprosjektet – økonomi

- Ca. 100 mill inkl. mva i totalkostnad (7 hybelbygg og felleshus)
- 1,43 mill pr hybel inkl. felleshuset til 23,6 mill
- Inkl. planlegging, prosjektering, utgravning, uforutsett etc.
- Prosjektet legges p.t. frem inkl. mva. (ca. 20 mill) men med mulighet for tilpasninger:

Gjeldende rett;

For internatdrift knyttet til fylkeskommunale videregående skoler sier opplæringslova § 7-2 tredje ledd at fylkeskommunen skal hjelpe til med å skaffe losji for elever i videregående skole som bor slik til eller som har så lang vei at de ikke kan benytte daglig skyss. Om nødvendig skal fylkes[1]kommunen bygge elevhjem. Disse elevene beta[1]ler for oppholdet på internatet. Departementet legger til grunn at også utleiedelen av fylkeskommunale internater er kompensasjonsberettiget.

Anskaffelser til alle andre typer student- og elev[1]boliger er ikke kompensasjonsberettiget.

Fremdrift

- Politisk behandling skisseprosjekt Bykle kommune nov 23
- Saken legges frem med totalkostnad men det bes konkret nå om bevilgning på Kr. 4 mill til forprosjekt
- Frist forprosjekt 01.06.24
- Forprosjekt omfatter prosjektering og kalkyle som grunnlag for entreprisekontrakt, samt avklaring av finansiering, mva, organisering (herunder driftskostnader).
- Forprosjekt og endelig investeringsramme legges frem for kommunestyret til endelig vedtak (investeringsbeslutning) før igangsetting.

- Byggestart: Q3 2024
- Ferdigstillelse Q4 2025

Avklaringer med Agder Fylkeskommune (skoleeier)

- Finansiering – Bykle kommune og AFK
- Mva – byggherre: Fylkeskommunen formell byggherre og kommunen som gjennomfører?
(jfr. analogt med anleggsbidragsmodellen)
- Drift og organisering

Vår dato
18.06.2024

Din/Deres dato
31.05.2024

Saksbehandler
Silje Svanemslø

800 80 000
Skatteetaten.no

Din/Deres referanse

Telefon
99457915

Org.nr
974761076

Vår referanse
2024/5266547

Postadresse
Postboks 9200 Grønland
0134 OSLO

ADVOKATFIRMAET PRICEWATERHOUSECOOPERS AS
Att. Gaute Corneliussen
Postboks 447
4664 KRISTIANSAND S
Norge

U.off offl. § 13, sktfvl. § 3-1, sktbl. § 3-2

Bindende forhåndsuttalelse – merverdiavgiftskompensasjon ved anskaffelse og drift av internatbygg

Vi viser til deres brev av 31.05.2024 med anmodning om bindende forhåndsuttalelse for Agder fylkeskommune med organisasjonsnummer 921 707 134.

Skatteetatens konklusjon i saken

Spørsmål 1: Agder fylkeskommune vil ha kompensasjonsrett for inngående merverdiavgift på kostnader til oppføring og drift av internatdelen ved Setesdal videregående skole, jf. kompensasjonsloven § 4 første ledd.

Spørsmål 2: Tilskudd fra Bykle kommune til oppføring og drift av internatet vil ikke representere vederlag for avgiftspliktig omsetning fra Agder fylkeskommune, jf. merverdiavgiftsloven § 3-1 første ledd.

Betaling av gebyr

Skatteetaten har i medhold av skatteforvaltningsforskriften av 23. november 2016 § 6-3-1 fastsatt saksbehandlingsgebyret til åtte ganger rettsgebyret, det vil si 10 216. Vi bekrefter å ha mottatt dette.

Generelt om ordningen med bindende forhåndsuttalelser

Endelig avgitt uttalelse er bindende for alle instanser innen Skatteetaten. For at myndighetene skal være bundet av uttalelsen må den planlagte disposisjonen besluttes og iverksettes slik den fremgår av anmodningen. Den bindende forhåndsuttalelsen legges til grunn dersom den skattepliktige krever det ved fastsettingen i den skattemeldingen som omfatter den aktuelle disposisjonen, og den faktiske disposisjonen er gjennomført i samsvar med forutsetningene for uttalelsen. Det må kunne sannsynliggjøres at disposisjonen er identisk med den disposisjonen forhåndsuttalelsen gjelder. Beløpsmessige eller kvantitative forskjeller uten betydning for det avgjorte rettsspørsmål ses det bort fra, jf. skatteforvaltningsloven § 6-1 tredje ledd, jf.

skatteforvaltningsforskriften § 6-1-9 første ledd. Hvis den skattepliktige ikke har krevd at uttalelsen skal legges til grunn i skattemeldingen, vil retten til å benytte uttalelsen normalt bortfalle.

Uttalelsen har bare bindende virkning for disposisjoner som er besluttet og iverksatt innen tre år etter utgangen av det året da uttalelsen ble gitt. Den bindende virkningen av en forhåndsuttalelse opphører fem år etter utgangen av det året uttalelsen ble gitt. Videre bør man være klar over at dersom rettstilstanden endres ved lov eller forskrift, går disse reglene foran det som er bestemt i uttalelsen.

Uttalelsen kan påklages i samsvar med reglene om klage over enkeltvedtak om skattefastsetting i skatteforvaltningsloven kapittel 13, jf. skatteforvaltningsloven § 6-2. Skriftlig klage skal innen seks uker sendes til det organet som har avgitt den bindende forhåndsuttalelsen. Kravene til anmodningens innhold i skatteforvaltningsforskriften § 6-1-4 gjelder tilsvarende for klage over en bindende forhåndsuttalelse, jf. § 6-2-1. Ved mottak av klage skal den instansen som har avgitt uttalelsen vurdere om det er grunnlag for omgjøring til gunst for den skattepliktige, jf. skatteforvaltningsloven § 13-6 tredje ledd. Er vilkårene for å behandle en klage ikke til stede, skal den instansen som har avgitt uttalelsen avvise saken, jf. skatteforvaltningsloven § 13-6 andre ledd.

I det tilfellet klagen tas til behandling skal det organet som mottar klagen utarbeide en uttalelse til klageinstansen og oversende klagen, jf. skatteforvaltningsloven §§ 13-3, 13-4 og 13-5. Klageinstansens forhåndsuttalelse bør normalt avgis senest tre måneder fra fullstendig klage er mottatt.

Skatteetaten har avgitt følgende bindende forhåndsuttalelse i saken, jf. skatteforvaltningsloven § 6-1 jf. § 6-4.

Innsenders fremstilling av faktum og jus

Fra anmodningen gjengis:

2. Faktiske forhold

AFK planlegger å bygge et nytt internatbygg i tilknytning til Setesdal videregående skole, siden dagens bygg ikke holder den nødvendige standarden. Det er Bykle kommune som har tatt initiativ til tiltaket med ønske om å heve kvaliteten og volumet i forhold til dagens bebyggelse. Det skal oppføres både hybelhus og felleshus på området. Se vedlegg 2 som illustrerer området og bygningene som skal oppføres. Sannsynlig byggestart for prosjektet er i løpet av 2024.

Prosjektet omfatter kun oppgaver som faller innenfor AFK sitt ansvarsområde. AFK har ansvaret for den videregående skolen, herunder også internatdelen i tilknytning til skolen.

Ingen oppgaver i tilknytning til prosjektet faller inn under Bykle kommune sitt ansvarsområdet, men de ønsker likevel å bidra økonomisk til realisering av planene, da dette vil komme kommunens innbyggere indirekte til gode.

Prosjektet har en anslått totalkostnad på ca. 100 millioner kroner. AFK skal være byggherre for prosjektet, og Bykle kommune skal bidra til finansieringen av prosjektet ved at det gis bidrag/tilskudd til AFK. Det er anslått at AFK vil stå for finansieringen av ca 25-50 % av kostnadene til oppføringen, og at Bykle kommune skal gi tilskudd til finansieringen av resterende del, det vil si 50-75 % av kostnadene ved oppføringen av nytt internatbygg. Bykle kommune skal sannsynligvis også gi tilskudd til driften av internatet, men det er foreløpig usikkert om dette skal gis løpende eller forskuddsvis.

Nybygget vil i sin helhet eies av AFK og fylkeskommunen har alt ansvar tilknyttet drift, vedlikehold og eieransvar. Byggetiltaket vil oppføres på en tomt som eies av AFK, og AFK vil inngå alle avtaler med utførende entreprenører for oppføring og realiseringen av prosjektet i sin helhet, samt avtaler om levering av tjenester til internatet ved ferdigstillelse. Det kan derfor legges til grunn at det er AFK som vil ha ansvaret og risikoen ved oppføringen av internatet, og som vil utføre og stå ansvarlig for den daglige driften.

Bykle kommune vil således ikke ha ansvaret og risikoen for hverken oppføring og drift av internatet, annet enn at de vil yte økonomisk tilskudd for at AFK skal realisere prosjektet. Spørsmålet som ønskes avklart er følgende:

- 1) Vil AFK ha kompensasjonsrett på kostnader knyttet til oppføring og drift av internatdelen av Setesdal videregående skole, selv om en stor del av tiltaket er finansiert gjennom tilskudd fra Bykle kommune?
- 2) Skal tilskuddet fra Bykle kommune anses som omsetning etter merverdiavgiftsloven?

3. Avgiftsrettslig vurdering

3.1. Kompensasjonsrett på anskaffelser finansiert av kommunen

(...)

Utgangspunktet etter kompl. § 3 første ledd er at det ytes kompensasjon for merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester fra registrerte næringsdrivende.

Begrensninger i kompensasjonsretten følger av kompl. § 4. I første ledd står det følgende: "Kompensasjon ytes bare i den utstrekning anskaffelsen skjer til bruk i den kompensasjonsberettigede virksomheten."

Bestemmelsen oppstiller både et relevansekrav og et tilordningskrav. Det er et vilkår for kompensasjonsrett at man har ansvar og risiko for anskaffelsen. En kommune vil derfor som eksempel ikke ha kompensasjonsrett for anskaffelser som skal brukes i fylkeskommunal virksomhet. Dette er bl.a. kommet til uttrykk i en bindende forhåndsuttalelse hvor Skattedirektoratet konkluderte med at en kommune ikke hadde kompensasjonsrett for anskaffelser til bygging av en gang- og sykkelvei som etter ferdigstillelse skulle overføres til fylkeskommunen.

Videre fremgår det av § 4 annet ledd nr. 3 at det som utgangspunkt ikke ytes kompensasjon for anskaffelser til bygg, anlegg eller fast eiendom for salg eller utleie. I annet punktum fremgår det imidlertid tydelig at kompensasjon likevel ytes for internatdelen av skoler som omfattes av § 2 første ledd bokstav a og f. Videregående skoler hører inn under fylkeskommunenes oppgaver, og internat i tilknytning til slike skoler vil derfor være kompensasjonsberettiget.

I tidligere prinsipputtalelser, blant annet fra Skattedirektoratet den 2. april 2020, har spørsmålet vært om en av partene ved kommunale/fylkeskommunale samarbeidsprosjekter, kan opptre som byggherrerepresentant også på tiltak til bruk i den andres virksomhet. Dette har Skattedirektoratet sagt er greit så lenge det foreligger en avtale om at kostnader knyttet til fylkeskommunen skal faktureres, og bokføres hos fylkeskommunen, mens kostnader til kommunale tiltak skal faktureres og bokføres hos kommunen. Avtalen må dessuten ha et reelt innhold.

I denne saken er det ikke snakk om et samarbeidsprosjekt i den forstand. Som nevnt er alle anskaffelsene som gjøres av fylkeskommunen utelukkende til bruk i AFK sin egen kompensasjonsberettigede virksomhet. AFK er reell byggherre i prosjektet og blir belastet (fakturert) alle kostnader fra valgte entreprenører/leverandører. AFK skal også være reell eier av nybygget og investeringen blir bokført i AFK sitt regnskap på vanlig måte. Hele anskaffelsen er derfor til bruk i AFK sin kompensasjonsberettiget bruk (kommunen allokerte ikke noen av kostnader til kommunens virksomhet siden anskaffelsene ikke anses å være tilknyttet den kommunale aktiviteten). Dette innebærer etter vår vurdering at både tilordningskravet og relevanskravet for anskaffelsene er oppfylt for AFK i denne saken.

Imidlertid skal som nevnt anskaffelsene helt eller delvis finansieres gjennom tilskudd fra Bykle kommune. Spørsmålet er derfor om AFK kan sies å ha ansvar og risiko for de tjenestene som leveres, når de helt eller delvis blir finansiert av Bykle kommune. I prinsipputtalelse fra Skattedirektoratet av 2. april 2020, som vist til ovenfor uttalte Skattedirektoratet følgende:

(...)

Hva gjelder finansieringen av tiltaket, har Finansdepartementets i brev til Skattedirektoratet fra 3. november 2004 kommet med noen avklaringer. Spørsmålet i den saken var hvorvidt en barnehages rett til kompensasjon for kostnader til mat avskjæres når kostnadene dekkes ved egenbetaling. Det uttales fra departementet at:

(...)

Uttalelsene er direkte overførbare til denne saken. Som nevnt ovenfor er alle anskaffelsene fullt ut til bruk i fylkeskommunens kompensasjonsberettigede virksomhet (videregående skole). Det er AFK som skal inngå avtaler med alle entreprenører/leverandører og som faktisk står for alle anskaffelsene, samt betaler disse. Alle anskaffelsene vil være omfattet av reglene for offentlige anskaffelser, og AFK skal gjennomføre nødvendige anskaffelsesprosesser slik at dette ivaretas. Det er også AFK som skal inngå avtaler om nødvendige tjenester til drift av internatet når det er ferdigstilt. Det er således AFK som utad har alt ansvar og risiko for det som oppføres og driftes. Tiltaket er også utført for AFK sin regning ved at de innledningsvis svarer for kostnadene knyttet til oppføring og drift av internatet. At AFK mottar fortløpende tilskudd fra kommunen vil ikke endre på dette. Dette er også i samsvar med departementets uttalelser som vi har vist til ovenfor.

Ut fra dette er det vår vurdering at AFK vil ha kompensasjonsrett på alle anskaffelser knyttet til oppføring og drift av internatdelen på Setesdal videregående skole, selv om en stor del av tiltaket er finansiert gjennom tilskudd fra Bykle kommune. Vi må be om at skattekontoret bekrefter at dette er riktig forståelse av regelverket.

3.2. Anses tilskuddet som omsetning i merverdiavgiftslovens forstand?

Når det gjelder spørsmålet om tilskuddet fra kommunen til AFK skal anses som omsetning i merverdiavgiftslovens forstand, så blir det spørsmål om det foreligger gjensidig bebyrdende avtale mellom partene.

I merverdiavgiftsloven § 1-3 første ledd bokstav a) er det sagt følgende om hva som menes med omsetning: Omsetning: levering av varer og tjenester mot vederlag.

I Merverdiavgiftshåndboken 2024 pkt. 1-3.2 er det presisert litt nærmere hva som menes med omsetning: I uttrykket "mot vederlag" ligger også et krav om sammenheng mellom leveransen og vederlaget. Tradisjonelt har man sagt at det må foreligge en gjensidig bebyrdende avtale mellom to (eller flere) parter, dvs. en ytelse mot motytelse.

Av Finansdepartementets tolkningsuttalelse av 15. juni 2001 om omsetningsbegrepet i merverdiavgiftsloven i forhold til forskningstjenester, uttales det generelt i forhold til tilskudd at "som nevnt i innledningen er det en forutsetning for merverdiavgiftsplikt at det skjer en omsetning, det vil si en gjensidig transaksjon. Utgangspunktet er således at

offentlige overføringer er å anse som vederlag for en tjeneste kun hvis det offentlige mottar en konkret motytelse".

I dette tilfellet vil Bykle kommune gi et rent netto tilskudd til AFK. Tilskuddet medfører at AFK får lavere reelle kostnader knyttet til oppføring og drift av internatet, men dette er kostnader tilknyttet oppgaver som tilligger AFK å utføre. Kommunen mottar ingen direkte gjenytelse, siden drift av internat i tilknytning til videregående skoler ikke er en kommunal oppgave. Riktignok vil tilskuddet kunne få den følge at man oppretter et godt videregående skoletilbud i kommunen, som igjen kan sikre god rekruttering til kommunen, og tilgang til elever som potensielt kan bosette seg i kommunen. Det foreligger imidlertid ingen direkte kobling mellom tilskuddet og disse ev. virkningene. Det blir språklig sett også feil å kalle det en gjenytelse, da AFK ikke er forpliktet til å yte noe til kommunen som følge av tilskuddet, annet enn å ivareta en oppgave som de uansett er lovpålagt til å utføre. Det er også usikkert hvilken følge tilskuddet i praksis vil få for kommunen. Hensikten med tilskuddet fra kommunens side fremstår således å være politisk motivert, med et samfunnsnyttige formål.

Avgiftsmessig bør dette derfor anses som et generelt driftstilskudd, og at det ikke anses som vederlag for en konkret tjenesteytelse.

Vi må be om at skattekontoret bekrefter at det ikke skal beregnes utgående avgift på ev. tilskudd fra AFK."

Skatteetatens vurderinger

Skatteetaten skal på bakgrunn av innsenders beskrivelse av faktum, og de forutsetninger som tas, i det følgende ta stilling til om:

- 1) Agder fylkeskommune vil ha kompensasjonsrett for inngående merverdiavgift på kostnader knyttet til oppføring og drift av internatdelen av Setesdal videregående skole, selv om en stor del av tiltaket er finansiert gjennom tilskudd fra Bykle kommune.
- 2) Tilskudd fra Bykle kommune til oppføring og drift av internatet skal anses som vederlag for omsetning fra Agder fylkeskommune.

Skattekontoret finner det hensiktsmessig at vi først tar stilling til spørsmål 2, før vi behandler spørsmål 1.

Det gjøres for ordens skyld oppmerksom på at det ikke tas stilling til eventuelle andre skattespørsmål eller problemstillinger som måtte oppstå ved den skisserte transaksjonen ut over de spørsmål som er drøftet i det følgende. Skatteetaten forutsetter at premissene og faktum som er beskrevet ovenfor er fullstendige for de spørsmål som drøftes.

Spørsmål 2: Vil tilskudd fra Bykle kommune anses som vederlag for omsetning etter merverdiavgiftsloven?

Etter merverdiavgiftsloven § 3-1 første ledd er hovedregelen at det skal beregnes merverdiavgift ved all omsetning av varer og tjenester. «Omsetning» er i § 1-3 første ledd bokstav a definert som «levering av varer og tjenester mot vederlag». Omsetning forutsetter på denne måten en tilstrekkelig tilknytning mellom en leveranse og et vederlag. Kravet til tilknytning vil typisk oppfylles av en gjensidig bebyrdende avtale, jf. HR-2019-273-A *Travkusk* avsnitt 34.

Omsetningsbegrepet avgrenses blant annet mot tilskudd, som altså kjennetegnes av at tilskuddet ikke kan anses som vederlag for en leveranse. I Finansdepartementets tolkningsuttalelse av 15.06.2001 om omsetningsbegrepet i forhold til forskningstjenester, angis følgende momenter som relevante for grensedragningen mellom tilskudd og omsetning: (i) om oppdraget tilskuddet er knyttet til er spesifisert med hensyn til resultatene som skal oppnås, (ii) om oppdragsgiver har rett til å påvirke utformingen av tjenesten, (iii) om oppdragsgiver har rett til erstatning e.l. dersom tjenesten er mangelfullt utført og (iv) om tjenesten primært skal anvendes av oppdragsgiver til eget internt formål.

Det fremgår av anmodningen at Bykle kommune ønsker å yte tilskudd til Agder fylkeskommune for oppføring og eventuelt drift av et nytt internat ved Setesdal videregående skole. Av en antatt byggekostnad på ca. 100 MNOK, vil Bykle kommune yte et tilskudd i størrelsesordenen 50-75 % av oppføringskostnaden, samt «sannsynligvis» yte ytterligere tilskudd til drift av internatet.

Skattekontoret bemerker at kommunens tilskudd til internatet kan anses betydelig. Skattekontoret finner likevel ikke grunnlag for å anse kommunens tilskudd som vederlag for en leveranse fra fylkeskommunen. Selv om tilskuddet kan anses «spesifisert» med hensyn til hva det skal dekke, er det samtidig slik at tilskuddet skal ytes til å finansiere fylkeskommunal aktivitet innenfor fylkeskommunens lovpålagte oppgaver. Ut fra opplysningene i anmodningen, vil kommunen ikke ha krav på en konkret og substansiell motytelse fra fylkeskommunen. Kommunens bidrag har isteden sin bakgrunn i hvilke indirekte fordeler og ringvirkninger et godt fylkeskommunalt skoletilbud antas å generere for kommunen. At tilskuddet på denne måten skal ivareta «samfunnsnyttige formål» for Bykle kommune, anses ikke tilstrekkelig til at tilskuddet kan anses som vederlag for en tjenesteleveranse fra Agder fylkeskommune.

Skattekontorets konklusjon er følgelig at tilskudd fra Bykle kommune, til oppføring og drift av internatet ved Setesdal videregående skole, vil ikke anses som vederlag for omsetning fra Agder fylkeskommune.

Spørsmål 1: Vil Agder fylkeskommune ha rett til kompensasjon ved oppføring og drift av internatet, selv om en stor del av tiltaket er finansiert av tilskudd fra Bykle kommune?

Agder fylkeskommune omfattes av merverdiavgiftskompensasjonsloven (kompl.), jf. § 2 første ledd bokstav a. Dette innebærer at fylkeskommunen vil kunne ha rett til kompensasjon for merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester fra registrerte næringsdrivende, jf. § 3.

Kompensasjon ytes bare i den utstrekning anskaffelsen skjer «til bruk i» den kompensasjonsberettigede virksomheten, jf. § 4 første ledd.

Hva som ligger i vilkåret fremgår bl.a. av tolkningsuttalelse fra Finansdepartementet av 02.03.2004. Fra denne gjengis:

"Som nevnt ovenfor, stilles det krav om at anskaffelsen som det kreves kompensasjon for merverdiavgift på, er til bruk i den kompensasjonsberettigede virksomheten, se kompensasjonsloven § 4 første ledd. Eksempelvis vil merverdiavgiften på anskaffelser gjort av en barnehage ikke kompenseres dersom disse anskaffelsene brukes privat. Videre er det et krav at subjektet som har foretatt anskaffelsene selv står for bruken. Når eksempelvis en kommune oppfører et bygg må bruken av bygget stå for kommunens regning og risiko for at kompensasjonsordningen skal gjelde. Departementet antar at dette utgjør et minstekrav i denne forbindelse. Dersom en kommune oppfører et bygg som helt ut overlates til andres eksklusive bruk, vil følgelig hverken oppføring av bygge eller den etterfølgende virksomhet være kompensasjonsberettiget."

Videre fremgår det av Merverdiavgiftshåndboken, 2024, side 1054:

"I BFU 14/18 16. november 2018 kom Skattedirektoratet til at en kommune som skulle pådra seg merverdiavgiftskostnader ved oppføring av en gang- og sykkelvei som senere skulle overdras til fylkeskommunen som del av det fylkeskommunale veinettet, ikke hadde rett til kompensasjon. Begrunnelsen var at anskaffelsene ikke kunne anses å være til bruk i noen egen virksomhet for kommunen, jf. tilknytningskravet i kompensasjonsloven § 4 første ledd."

I etterkant av den aktuelle bindende forhåndsuttalelsen kom det en forespørsel rundt avklaring av avgiftsforholdene ved samarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner ved anlegning av vei, vann og avløp. Skattedirektoratet avga en prinsipputtalelse av 02.04.2020. Fra denne gjengis:

"Skattedirektoratet vil bemerke at et sentralt poeng ved bruk av den skisserte modell er at fylkeskommunen er avtalepart overfor entreprenøren(e), og at dette

da må ha et reelt innhold. Avtalen vedrørende de fylkeskommunale tiltak må være inngått i fylkeskommunens navn og for deres regning og risiko. Fylkeskommunen må altså være debitor overfor entreprenøren(e) og leveranse må i tråd med det faktureres og bokføres på fylkeskommunens hånd.

Det at kommunen eventuelt har garantert overfor fylkeskommunen for kostnader utover en kostnadsramme, anser vi ikke å være til hinder for at avtalen(e) med entreprenøren(e) kan anses å være inngått for fylkeskommunens regning og risiko. Så lenge den skisserte modell for kommunalt/fylkeskommunalt samarbeid har et reelt innhold, jf. Ovenfor, ser vi ikke at det er noe i veien for at fylkeskommunen iht. kompensasjonsloven §§ 3 og 4 kan kreve kompensasjon for all inngående merverdiavgift på de fylkeskommunale tiltak."

Slik faktum er skissert fremgår det at AFK vil være eier av tomten, byggherre for prosjektet samt inngå alle avtaler med entreprenør. AFK vil ha ansvaret for og risikoen forbundet med prosjektet, og vil benyttet internatet i sin virksomhet. Bykle kommunes rolle er begrenset til at de vil yte tilskudd til prosjektet.

Skattekontoret legger etter dette til grunn at inngående merverdiavgift vil pådras av AFK, til direkte, faktisk bruk i deres egen kompensasjonsberettigede virksomhet. At deler av tiltaket reelt sett finansieres av tilskudd fra Bykle kommune, endrer ikke på at anskaffelsene vil være til bruk i fylkeskommunens kompensasjonsberettigede virksomhet etter § 4 første ledd.

Neste spørsmål blir da om fylkeskommunens kompensasjonsrett vil være begrenset etter ett av alternativene i § 4 annet ledd.

I vårt svar til spørsmål 2 ble det konkludert med at de kommunale tilskuddene ikke ville representere vederlag for avgiftspliktig omsetning fra fylkeskommunen. I lys av dette legges det til grunn at fylkeskommunen ikke vil ha fradragsrett etter merverdiavgiftsloven, og at begrensningen i § 4 annet ledd nr. 1 ikke er aktuell.

Etter § 4 annet ledd nr. 2 ytes det ikke kompensasjon i tilfeller hvor fradragsrett er avskåret etter merverdiavgiftsloven §§ 8-3 og 8-4. § 8-3 første ledd bokstav g inneholder en begrensning for fast eiendom som skal dekke «bolig- eller velferdsbehov». I Finansdepartementets tolkningsuttalelse av 02.03.2004 ble det, for begrensningen for «servering» inntatt i bokstav a, lagt til grunn at denne ikke ville gjelde servering av mat til elever på internatskoler. På tilsvarende måte legges det til grunn at begrensningen for fast eiendom som skal dekke bolig- eller velferdsbehov ikke gjør seg gjeldende for fylkeskommunale internat i tilknytning til videregående opplæring, jf. opplæringslova § 7-2 tredje ledd.

For det tredje ytes det i utgangspunktet ikke kompensasjon for anskaffelser til fast eiendom for salg eller utleie, jf. § 4 annet ledd nr. 3. I bestemmelsens siste punktum presiseres det imidlertid at det ytes kompensasjon for internatdelen av skoler som omfattes av § 2 første ledd bokstav a. Begrensningen kommer følgelig ikke til anvendelse ved utleie av hybler i internatet.

For det fjerde ytes det ikke kompensasjon når fylkeskommuner driver «økonomisk aktivitet» som «kan være i konkurranse med virksomheter som ikke er kompensasjonsberettiget», jf. § 4 annet ledd nr. 4.

Begrepet «økonomisk aktivitet» stammer fra statsstøtteretten, hvor det er definert som å tilby varer eller tjenester i et marked, jf. C-74/16 *CEPPB* avsnitt 45. Undervisning innenfor et offentlig utdanningssystem, som i hovedsak finansieres av offentlige midler, anses ikke som økonomisk aktivitet, jf. avsnitt 50.

Bakgrunnen for fylkeskommunens aktivitet med oppføring og drift av internatet, er som nevnt opplæringslova § 7-2 tredje ledd, som angir at fylkeskommunen skal hjelpe til med å skaffe losji for elever i videregående skole som bor slik til eller osm har så lang vei at de ikke kan benytte daglig skoleskyss. Om nødvendig skal fylkeskommunen bygge internat. Skattekontoret antar at dette gir tilstrekkelig tilknytning mellom internatet og undervisningsaktiviteten til at internatet må anses for å inngå i den ikke-økonomiske aktiviteten. Vi viser til C-364/92 *Eurocontrol* avsnitt 30. Skattekontoret legger til grunn at hybler i internatet kun skal tilbys elever ved den videregående skolen, som ledd i fylkeskommunens lovpålagte plikter. Begrensningen i § 4 annet ledd nr. 4 anses etter dette ikke anvendelig.

Skattekontorets konklusjon er etter dette at AFK vil ha rett til kompensasjon for inngående merverdiavgift på anskaffelser til oppføring og drift av internatet ved Setesdal videregående skole.

Konklusjon

Spørsmål 1: Agder fylkeskommune vil ha kompensasjonsrett for inngående merverdiavgift på kostnader til oppføring og drift av internatdelen ved Setesdal videregående skole, jf. kompensasjonsloven § 4 første ledd.

Spørsmål 2: Tilskudd fra Bykle kommune til oppføring og drift av internatet vil ikke representere vederlag for avgiftspliktig omsetning fra Agder fylkeskommune, jf. merverdiavgiftsloven § 3-1 første ledd.

Vennligst oppgi vår referanse ved henvendelser i saken.

Med hilsen

Silje Svanemsli
Skatteetaten

Geir Tollak Bjørndal Norli

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.